

УСЛОВИ КОРИШЋЕЊА ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА Е- МЕНИЦА

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ
НОВЕМБАР 2025

САДРЖАЈ

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ	1
1. ПРАВНА ПРИРОДА, ПРЕДМЕТ И ПРИМЕНА УСЛОВА КОРИШЋЕЊА	1
2. ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР Е-МЕНИЦА И УВИД У ПОДАТКЕ О Е-МЕНИЦАМА	1
II. КОРИСНИЦИ РЕГИСТРА, ОТВАРАЊЕ НАЛОГА И ПРИСТУП НАЛОГУ У РЕГИСТРУ	2
1. КОРИСНИЦИ РЕГИСТРА	2
2. ОТВАРАЊЕ НАЛОГА И ПРИСТУП НАЛОГУ, ОВЛАШЋЕНА ЛИЦА, ПОТПИСИВАЊЕ	3
2.1. ПРЕДУСЛОВИ ЗА ОТВАРАЊЕ НАЛОГА И ПРИСТУП НАЛОГУ	3
2.2. ФУНКЦИОНАЛНОСТИ ОВЛАШЋЕНИХ ЛИЦА	4
2.3. КВАЛИФИКОВАНИ ЕЛЕКТРОНСКИ ПОТПИС	5
III. РАДЊЕ И ПРОМЕНЕ У ОКВИРУ КОРИСНИЧКОГ НАЛОГА	6
1. РАДЊЕ КОЈЕ КОРИСНИЦИ МОГУ ПРЕДУЗИМАТИ, ПРОВЕРА И ПОТВРДА ЗАХТЕВА	6
2. КРЕИРАЊЕ И ПОПУЊАВАЊЕ Е-МЕНИЦЕ	6
2.1. ВРСТА Е-МЕНИЦЕ КОЈА СЕ МОЖЕ ИЗДАТИ, ОГРАНИЧЕЊА ПРИ КРЕИРАЊУ	6
2.2. МЕНИЧНИ ИЗНОС И ИЗНОС ИЗ ОСНОВА	7
2.3. ДАТУМ ИЗДАВАЊА Е-МЕНИЦЕ	8
2.4. ОДРЕЂИВАЊЕ ДОСПЕЛОСТИ Е-МЕНИЦЕ	8
2.5. РЕКТА КЛАУЗУЛА И ЊЕНЕ ПОСЛЕДИЦЕ	8
2.6. ОДРЕЂИВАЊЕ ПОВЕРИОЦА И ПРЕНОС Е-МЕНИЦЕ	9
2.7. СЕРИЈСКИ БРОЈ И ПОТПИСИВАЊЕ Е-МЕНИЦЕ, САГЛАСНОСТ ЗА НАПЛАТУ Е-МЕНИЦЕ	9
3. АВАЛИРАЊЕ Е-МЕНИЦЕ	10
3.1. СЛАЊЕ Е-МЕНИЦЕ НА АВАЛ	10
3.2. РАДЊЕ АВАЛИСТЕ	10
4. РЕГИСТРАЦИЈА И ПРЕНОС Е-МЕНИЦЕ ПОВЕРИОЦУ	10
5. ПОПУЊАВАЊЕ И ПРЕНОС ПРИМЉЕНЕ Е-МЕНИЦЕ, ИНДОСАМЕНТ	11
6. НАПЛАТА Е-МЕНИЦЕ:	12
6.1. РЕДОСЛЕД НАПЛАТЕ И НАПЛАЋЕНИ ИЗНОС	12
6.2. ПЛАТНИ НАЛОГ ЗА НАПЛАТУ Е-МЕНИЦЕ	12
6.3. ПЛАТНИ НАЛОГ ЗА НАПЛАТУ ОД АВАЛИСТЕ	13
6.4. ОПОЗИВ ПЛАТНОГ НАЛОГА ЗА НАПЛАТУ Е-МЕНИЦЕ	14
6.5. ПОВЛАЧЕЊЕ Е-МЕНИЦЕ ИЗ ПРИНУДНЕ НАПЛАТЕ	15
7. БРИСАЊЕ, ПАСИВИЗИРАЊЕ И АРХИВИРАЊЕ Е-МЕНИЦА	15
7.1. БРИСАЊЕ Е-МЕНИЦЕ НА ЗАХТЕВ КОРИСНИКА	15

7.2. БРИСАЊЕ Е-МЕНИЦА БЕЗ ЗАХТЕВА КОРИСНИКА.....	15
7.3. ПАСИВИЗИРАЊЕ Е-МЕНИЦЕ.....	16
7.4. ПОСЛЕДИЦЕ БРИСАЊА И ПАСИВИЗИРАЊА Е-МЕНИЦА И РОК ЧУВАЊА ПОДАТАКА.....	16
8. ПРОМЕНЕ КОРИСНИКА НА Е-МЕНИЦАМА ПО ОСНОВУ СТАТУСНИХ ПРОМЕНА ИЛИ ПРОМЕНЕ ПРАВНЕ ФОРМЕ.....	16
9. ПРИБАВЉАЊЕ ИЗВОДА Е-МЕНИЦЕ	17
9.1. ЗВАНИЧАН ИЗВОД О Е-МЕНИЦИ.....	17
9.2. НЕЗВАНИЧНИ ИЗВОД Е-МЕНИЦЕ	18
IV. ОСТАЛА ПИТАЊА ВЕЗАНА ЗА КОРИШЋЕЊЕ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА	18
1. ОБРАДА ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ.....	18
1.1. ПОДАЦИ О ЛИЧНОСТИ КОЈИ СЕ ОБРАЂУЈУ	18
1.2. ПОДАЦИ О РУКОВОДЦУ И ЛИЦУ ЗА ЗАШТИТУ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ.....	19
1.3. СВРХА И ПРАВНИ ОСНОВ ОБРАДЕ	19
1.4. ЛЕГИТИМНИ ИНТЕРЕС ЗА ОБРАДУ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ.....	20
1.5. ПРИМАЛАЦ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ.....	20
1.6. ПЕРИОД ЧУВАЊА ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ	20
1.7. ПРАВА ПОТПИСНИКА.....	21
1.8. ПРИМЕНА НА ПОДАТКЕ О ИМЕЈЛ АДРЕСИ И БРОЈУ ТЕЛЕФОНА.....	21
2. ОБАВЕЗА КОРИШЋЕЊА НАЛОГА У ДОБРОЈ ВЕРИ И СУСПЕНЗИЈА НАЛОГА КОРИСНИКА.....	21
3. ИСКЉУЧЕЊЕ ОДГОВОРНОСТИ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ.....	21
V. ОБЈАВЉИВАЊЕ, ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ И ПРИМЕНА УСЛОВА КОРИШЋЕЊА	22
1. УТВРЂИВАЊЕ И ОБЈАВЉИВАЊЕ УСЛОВА КОРИШЋЕЊА	22
2. ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ УСЛОВА КОРИШЋЕЊА, НОВИ УСЛОВИ КОРИШЋЕЊА.....	22
3. ПОЧЕТАК ПРИМЕНЕ УСЛОВА КОРИШЋЕЊА.....	23

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

1. ПРАВНА ПРИРОДА, ПРЕДМЕТ И ПРИМЕНА УСЛОВА КОРИШЋЕЊА

Услови коришћења Централног регистра електронских меница (у даљем тексту: Услови коришћења) представљају вишестрани (мултилатералан) уговор који се закључује између корисника Централног регистра електронских меница (у даљем тексту: корисници), банака корисника и Народне банке Србије (у даљем тексту сви заједно: Уговорне стране).

Условима коришћења уређују се приступ Централном регистру електронских меница (у даљем тексту: Централни регистар), издавање и коришћење електронских меница у оквиру Централног регистра и друга питања од значаја за рад Централног регистра и права и обавезе Уговорних страна у вези с тим радом.

Уговорне стране су сагласне да се електронске менице (у даљем тексту: е-менице) издају и користе у оквиру Централног регистра у складу са Законом о меници, Законом о платним услугама, Законом о платном промету, Одлуком о ближим условима, садржини и начину вођења Регистра меница, Одлуком о начину вршења принудне наплате с рачуна клијента, другим применљивим прописима и овим условима.

Уговорне стране су сагласне да одредбе Услови коришћења којима се одређено питање уређује другачије у односу на диспозитивне одредбе Закона о меници и другог прописа, имају преимућство у односу на те одредбе, у складу с принципом аутономије воље страна у облигационим односима.

Уз уважавање и без утицаја на примену става 4. ове тачке, Уговорне стране су сагласне да Услови коришћења не искључују нити умањују права која корисници имају по основу е-меница у складу са законом којим се уређује меница и другим законом, при чему, у циљу остваривања тих права изван Централног регистра, уместо оригинала електронске менице могу користити званичан извод о е-меници.

У Централном регистру се не бележе промене по е-меницама и не уписују подаци о тим променама које произлазе из остваривања права корисника по е-меницама изван Централног регистра, односно не уписују се такве промене које се не иницирају посредством Централног регистра и о којима Централни регистар не добија податке у складу са овим условима.

2. ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР Е-МЕНИЦА И УВИД У ПОДАТКЕ О Е-МЕНИЦАМА

Централни регистар је саставни део регистра меница и овлашћења као јавне књиге, и представља посебно софтверско решење које је у власништву Народне банке Србије и којим управља Народна банка Србије, у оквиру кога се е-менице састављају, евидентирају у регистру меница и овлашћења, предају повериоцима, чувају и користе на друге начине.

Подаци о е-меницама и њиховом коришћењу централизовано се бележе и чувају у Централном регистру и ти подаци су доступни корисницима, њиховим банкама и Народној банци Србије, у сврхе

пружања услуга и подршке корисницима, контроле рада Централног регистра и управљања тим регистром.

У сврхе из става 2. ове тачке, Народна банка Србије има увид у сваку е-меницу и податке о њеном коришћењу који се воде у оквиру Централног регистра.

У сврхе пружања услуга и подршке корисницима у вези с радом Централног регистра, банка корисника има увид у одређену е-меницу и податке о њеном коришћењу, под условом да је одређена радња у вези с том е-меницом извршена уз учешће те банке (нпр. када је банка потврдила захтев за регистрацију одређене е-менице или је банци достављен платни налог за наплату одређене е-менице).

У односу на податке који се воде у Централном регистру, на интернет презентацији Народне банке Србије у оквиру регистра меница и овлашћења јавно је доступан само ограничен број података о е-меницама који су уписани на е-меницама у тренутку њихове регистрације, али не и подаци о њиховом накнадном коришћењу и променама до којих долази након регистрације. Једини изузетак од овог правила односи се на податак о статусу е-менице, који се и након регистрације мења ако дође до покретања поступка принудне наплате по одређеној е-меници или када Народна банка Србије прими решење надлежног суда о привременој мери забране наплате менице.

Брисање е-менице из регистра меница и овлашћења у складу с прописима не доводи аутоматски до потпуног брисања података о тој е-меници у Централном регистру, већ се у Централном регистру у складу са овим условима и даље приказују подаци о тој е-меници и њеном статусу, односно разлогу брисања.

II. КОРИСНИЦИ РЕГИСТРА, ОТВАРАЊЕ НАЛОГА И ПРИСТУП НАЛОГУ У РЕГИСТРУ

1. КОРИСНИЦИ РЕГИСТРА

Корисници Централног регистра могу бити следећа лица:

- 1) привредна друштва и сва друга правна лица која су регистрована у Републици Србији под једним матичним бројем, додељеним искључиво том привредном друштву или правном лицу¹;
- 2) предузетници;
- 3) физичка лица која обављају делатност;
- 4) оgranци страних правних лица.

На основу матичног броја корисника који банка корисника доставља Народној банци Србије при отварању налога и приступу корисника Централном регистру, Народна банка Србије приказује и

¹ Ради избегавања сумње, корисник регистра не може бити правно лице под чијим се матичним бројем може наћи већи број различитих субјеката, односно меничних дужника (синдикати, цркве и верске организације и др.).

води податке у Централном регистру преузимањем података о кориснику од Агенције за привредне регистре, односно на основу података који се воде у Јединственом регистру текућих и других рачуна правних и физичких лица (у даљем тексту: Јединствени регистар рачуна) које банке достављају Народној банци Србије.

У оквиру корисничког налога, корисник може да приступи, односно прегледа своје корисничке податке, а има могућност да у том делу упише и податке о имејл адреси и броју телефона корисника, који се користе за комуникацију са корисником у случају потребе за тиме, као и да омогући или онемогући да му се е-менице достављају ради авалирања.

2. ОТВАРАЊЕ НАЛОГА И ПРИСТУП НАЛОГУ, ОВЛАШЋЕНА ЛИЦА, ПОТПИСИВАЊЕ

2.1. ПРЕДУСЛОВИ ЗА ОТВАРАЊЕ НАЛОГА И ПРИСТУП НАЛОГУ

Како би корисници могли да отворе налог у Централном регистру, да приступају Централном регистру и да користе своје налоге у потпуности у оквиру Централног регистра, потребно је да буду испуњени следећи предуслови:

1) да корисници код одређене банке имају отворен налог електронског банкарства (у даљем тексту: е-банкарства) или мобилног банкарства (у даљем тексту: м-банкарства)²;

2) да су корисници у складу са уговорним односом са својом банком одредили која конкретна физичка лица су овлашћена у њихово име за рад са Централним регистром (у даљем тексту: овлашћена лица) и да им је у складу са тим уговорним односом дозвољен приступ Централном регистру;

3) да корисник постоји, да није отворен стечајни поступак над корисником, да корисник није у блокади по основу принудне наплате, или да није извршена блокада рачуна корисника по налогу Народне банке Србије.

Након отварања налога, корисници свом налогу могу да приступају преко било које банке која им тај приступ омогућава, односно не морају да приступају свом налогу преко исте банке преко које су отворили тој налог.

Након отварања налога и првог приступа корисника Централном регистру, и сваки наредни приступ корисника његовом налогу у Регистру врши се преко налога е-банкарства или м-банкарства корисника.

Ако Народна банка Србије при приступу корисника Централном регистру, на основу увида у податке које преузима од Агенције за привредне регистре, односно на основу увида у податке који се воде у Јединственом регистру рачуна, има податак да корисник више не постоји, кориснику се не дозвољава приступ Централном регистру.

² Прописима је утврђено од ког тренутка банке имају обавезу да омогуће приступ и преко м-банкарства.

Ако Народна банка Србије при приступу корисника Централном регистру, на основу увида у базе података који се воде у Народној банци Србије, има податак да је корисник у стечају, да је у блокади по основу принудне наплате, или да је извршена блокада рачуна корисника по налогу Народне банке Србије, кориснику се ограничавају функционалности у оквиру његовог налога, тако што му се онемогућавају регистрација и издавање е-меница, и било које друге радње које би довеле до преузимања нових меничних обавеза, као што су авалирање или индосирање е-меница без искључивања даље обавезе индосанта.

2.2. ФУНКЦИОНАЛНОСТИ ОВЛАШЋЕНИХ ЛИЦА

Приликом приступа корисника Централном регистру, банка доставља податак да ли се ради о физичком лицу које у име корисника 1) има само право прегледа или о лицу које 2) има право измена у налогу корисника.

Лице које има само право прегледа, може користити кориснички налог са ограниченим функционалностима, које му омогућавају да:

- 1) прегледа све е-менице одређеног корисника;
- 2) врши прихват е-меница које се достављају кориснику као повериоцу, тј. новом имаоцу е-менице;
- 3) подноси захтев за достављање званичног извода о е-меници.

Лице које има право измена, може користити кориснички налог са пуним функционалностима, које му омогућавају да:

- 1) у име и за рачун корисника прихвати ове услове и отвори налог корисника у оквиру Централног регистра;
- 2) прегледа све е-менице одређеног корисника;
- 3) врши прихват е-меница које се достављају кориснику као повериоцу, тј. новом имаоцу е-менице;
- 4) подноси захтев за достављање званичног извода о е-меници;
- 5) да врши све измене и иницира све /захтеве акције у погледу е-меница, што значи да може да креира и попуњава е-менице, да потписује е-менице, да чува унете измене, да сачињава, потписује и шаље захтеве за регистрацију и пренос е-менице или опозив тих захтева, да шаље е-меницу на авалирање и да је враћа са авалирања, да врши даљи пренос е-менице, њено индосирање, опозив преноса, брисање, слање на наплату, опозив из наплате и повлачење е-менице из наплате.

За Централни регистар и Народну банку Србије није од значаја податак које конкретно физичко лице приступа Регистру и користи налог корисника као овлашћено лице у име и за рачун одређеног корисника, и Народна банка Србије ни на који начин не проверава овлашћење тог лица које је предмет уговорног односа корисника и банке.

Народна банка Србије конкретном лицу омогућава коришћење Централног регистра на основу податка о врсти права (функционалностима) које том лицу треба доделити, а који података при приступу тог лица доставља банка корисника.

Налог корисника у Централном регистру не може отворити лице за које је при његовом приступу банка доставила податак да има само право прегледа.

2.3. КВАЛИФИКОВАНИ ЕЛЕКТРОНСКИ ПОТПИС

Потписивање е-меница и других битних радњи и докумената у складу са Условима коришћења врши се у оквиру Централног регистра коришћењем квалификованог средства за креирање електронског потписа на даљину којим управља пружалац квалификоване услуге од поверења управљања тим средством, са којим је Народна банка Србије закључила уговор о повезивању Централног регистра са системом за потписивање тог пружаоца услуге.

Имајући у виду став 1. ове подтачке, како би овлашћено лице које има право измена у налогу корисника могло да користи додељене функционалности у пуној мери, тј. како би могло да потписује е-менице и друге акције, односно захтеве и платне налоге у оквиру Централног регистра, неопходно је да то лице поседује квалификовани електронски сертификат за електронски потпис и апликацију за потписивање на даљину (тзв. потписивање у cloud-у), издате од стране пружаоца услуге из става 1. ове подтачке.

Квалификовани електронски сертификат из става 2. ове подтачке мора да садржи јединствени матични број грађанина (у даљем тексту: ЈМБГ), односно евиденциони или други идентификациони број странца.

Идентификација и провера потписника е-меница и других акција, односно захтева и платних налога у оквиру Централног регистра врши се на основу имена и презимена потписника и његовог броја из става 3. ове подтачке.

Народна банка Србије није пружалац квалификоване услуге од поверења управљања квалификованим средством за креирање електронског потписа на даљину, већ само омогућава тзв. потписивање у cloud-у у оквиру Централног регистра, и то на основу интеграције система за потписивање наведеног пружаоца услуге и Централног регистра.

У складу са ставом 5. ове подтачке, ако у оквиру Централног регистра постоје проблеми у потписивању е-меница и других битних радњи и докумената коришћењем квалификованог средства за креирање електронског потписа на даљину, потребно је да се корисник обрати свом пружаоцу квалификоване услуге од поверења који му омогућавања потписивање тим средством, и то:

- Канцеларији за информационе технологије и електронску управу, на имејл адресу: office@ite.gov.rs.

III. РАДЊЕ И ПРОМЕНЕ У ОКВИРУ КОРИСНИЧКОГ НАЛОГА

1. РАДЊЕ КОЈЕ КОРИСНИЦИ МОГУ ПРЕДУЗИМАТИ, ПРОВЕРА И ПОТВРДА ЗАХТЕВА

Корисници у оквиру Централног регистра могу да врше следеће радње са е-меницама:

- 1) да креирају и попуњавају е-меницу;
- 2) да региструју и издају е-меницу, тј. да врше први пренос е-менице повериоцу, као и да опозову тај пренос;
- 3) да шаљу е-меницу на авалирање и да је повуку са авалирања;
- 4) да авалирају е-меницу;
- 5) да врше даљи пренос е-менице, са индосаментом или без њега, као и да опозову тај пренос;
- 6) да попуњавају и шаљу налог за наплату е-менице, да опозову тај налог, као и да повуку е-меницу из принудне наплате;
- 7) да обришу е-меницу, односно да затраже од имаоца е-менице да обрише е-меницу;
- 8) да спроведу статусне промене у вези е-менице у случају одређених статусних промена које се десе код издаваоца или имаоца е-менице;
- 9) да захтевају достављање званичног извода о е-меници.

Ради пуноважног спровођења наведених радњи корисника које су већег значаја, потребно је да банка корисника који иницира одређену радњу потврди следеће захтеве корисника:

- 1) Захтев за регистрацију (и истовремени пренос повериоцу) е-менице;
- 2) Захтев за авалирање и враћање авалиране е-менице издаваоцу;
- 3) Захтев за пренос е-менице новом повериоцу (са или без индосамента);
- 4) Захтев за брисање е-менице;
- 5) Захтев за повлачење е-менице из принудне наплате.

Провера и потврда наведених захтева врши се преко банке корисника преко које је корисник приступио Централном регистру у сесији у којој је иницирао достављање тих захтева. При овој провери, банка корисника утврђује да ли је е-меницу потписало лице које је на то овлашћено, у складу са уговорним односом са корисником, а, ако је тако уговорено у том односу, дужна је да проверава и да ли је овлашћено лице потписало захтев који се банци доставља ради провере и потврде.

Време извршења и потврде наведених радњи, као и време потписивања е-меница, односно захтева и платних налога у складу са овим условима бележи се и уписује аутоматски у Централном регистру, при чему је то време синхронизовано са извором референтног времена у Републици Србији.

2. КРЕИРАЊЕ И ПОПУЊАВАЊЕ Е-МЕНИЦЕ

2.1. ВРСТА Е-МЕНИЦЕ КОЈА СЕ МОЖЕ ИЗДАТИ, ОГРАНИЧЕЊА ПРИ КРЕИРАЊУ

Централни регистар се може користити само за издавање сопствених меница са клаузулом „без протеста“, које се могу индосирати највише једном, при чему корисник при креирању електронске менице одлучује да ли жели да изда бланко е-меницу, делимично попуњену е-меницу или потпуну е-меницу.

Ако корисник креира бланко меницу, на тој е-меници уписују се само подаци о издаваоцу те е-менице, а корисник је дужан да пре њеног потписивања, у додатним подацима уз ту е-меницу, упише и податке о основу издавања и износу из основа издавања.

Ако корисник креира делимично попуњену е-меницу, на тој е-меници уписују се подаци о издаваоцу те е-менице, а корисник мора попити и поље „Датум издавања“, док остала поља може попити. Ако корисник на самој е-меници не упише износ на који гласи, тј. новчани износ који се обавезује да плати по тој е-меници (у даљем тексту: менични износ), дужан да пре њеног потписивања, у додатним подацима уз ту е-меницу, упише и податке о основу издавања и износу из основа издавања.

Без обзира на врсту е-менице коју корисник издаје, корисник има могућност да као додатни податак уз ту е-меницу попи поље „Додатни податак о основу“, који може служити повериоцу да лакше идентификује конкретан правни посао по коме му се е-меница иницијално преноси, тј. издаје.

У налогу корисника може бити највише 15 креираних е-меница које још увек нису регистроване и пренете повериоцу. Креирана е-меница која није послата на регистрацију и пренос повериоцу чува се најдуже у року од 15 дана од дана када је креирана или када је последњи пут унета и сачувана нека измена у погледу те е-менице.

2.2. МЕНИЧНИ ИЗНОС И ИЗНОС ИЗ ОСНОВА

Менични износ може се попити само у динарима. Менични износ је горња граница, односно највиши износ у коме се може попити платни налог за наплату е-менице.

Менични износ не може бити нижи од износа за који одговара авалиста.

Износ основа издавања је горња граница, односно највиши износ у коме се накнадно може попити менични износ.

Износ основа издавања попуњава се у динарима, а може се попити и у страној валути (EUR или USD) – ако се плаћање по основу може извршити у девизама, или је уговорена девизна клаузула у послу по коме се е-меница издаје. Када је износ основа издавања попуњен у страној валути, менични износ се не може попити тако да прелази динарску противвредност износа из основа према званичном продајном курсу Народне банке Србије за девизе који важи на дан попуњавања меничног износа.

Износ основа издавања може се попити у висини у којој се менични поверилац и менични дужник договоре, и може обухватити све износе о којима се менични поверилац и менични дужник

договоре па тако, примера ради, збир вредности основног посла, евентуалних камата, и евентуалне накнаде штете по основном послу.

2.3. ДАТУМ ИЗДАВАЊА Е-МЕНИЦЕ

У тренутку креирања е-менице, као датум издавања корисник може уписати дан на који креира е-меницу, као и било који будући датум, али се е-меница не може послати на регистрацију ако је као датум издавања уписан било који дан који претходи дану када се е-меница шаље на регистрацију.

Датум издавања е-менице може али не мора да буде исти дан као и дан на који се е-меница креира или дан на који је е-меница регистрована и пренета првом повериоцу, већ се може попунити (у тренутку креирања е-менице или накнадно) у складу са потребама имаоца е-менице, односно у складу са споразумом између меничног дужника и меничног повериоца (нпр. тако да дан издавања е-менице буде дан на који је дужник требало да изврши своју обавезу из основног посла).

2.4. ОДРЕЂИВАЊЕ ДОСПЕЛОСТИ Е-МЕНИЦЕ

Корисник може одредити да е-меница доспева на један од следећих начина:

- 1) по виђењу;
- 2) на одређени број месеци или година од датума издавања – када Централни регистар на основу рока који корисник одабере аутоматски уписује конкретан дан на који е-меница доспева;
- 3) на одређени дан – када корисник одабира одређени датум из календара као датум доспећа е-менице.

Конкретан дан доспелости (датум доспећа) може се попунити само као будући дан у односу на уписани датум издавања.

Ако се датум доспећа попуњава пре регистрације е-менице, тај дан може да буде само неки будући дан у односу на дан када се врши ово попуњавање и у односу на дан када се е-меница шаље на регистрацију.

Ако се датум доспећа попуњава након регистрације е-менице, као тај дан може да буде уписан дан када се врши ово попуњавање или неки будући дан у односу на тај дан.

Начин доспећа, односно датум доспећа, мора бити попуњен пре презентације е-менице на наплату. Ако начин доспећа и датум доспећа нису попуњени, не важи претпоставка да конкретна е-меница доспева по виђењу, већ се поље начина доспећа мора попунити као доспелост по виђењу.

У тренутку попуњавања датума доспећа, као датум доспећа може бити уписан било који дан који је у оквиру рока од 30 година од дана тог попуњавања.

2.5. РЕКТА КЛАУЗУЛА И ЊЕНЕ ПОСЛЕДИЦЕ

Корисник који је издавалац има могућност да у оквиру е-менице дода тзв. ректа клаузулу, а у том случају издата е-меница се не може преносити индосаментом. Пошто је код потпуне е-менице обавезно попуњено поље „Менични поверилац“, таква е-меница се након регистрације и преноса повериоцу, даље може преносити само индосаментом (под условом да ректа клаузулом није искључен и такав пренос). Ако је код издавања потпуне е-менице унета ректа клаузула, таква е-меница се не може даље преносити ни на који начин.

2.6. ОДРЕЂИВАЊЕ ПОВЕРИОЦА И ПРЕНОС Е-МЕНИЦЕ

Ако је на е-меници попуњено поље „Поверилац“, таква е-меница се може издати, тј. иницијално пренети само лицу које је уписано као поверилац, уписивањем матичног броја тог лица.

Ако ректа клаузулом није искључен даљи пренос е-менице, е-меницу на којој је попуњено поље „Поверилац“, корисник који је уписан као поверилац може даље преносити само индосаментом.

2.7. СЕРИЈСКИ БРОЈ И ПОТПИСИВАЊЕ Е-МЕНИЦЕ, САГЛАСНОСТ ЗА НАПЛАТУ Е-МЕНИЦЕ

Серијски број е-менице је јединствен за сваку е-меницу и додељује се код било које врсте е-менице када је корисник који је издавалац потпише квалификованим електронским потписом на даљину.

Серијски број е-менице састоји се од две словне латиничне ознаке (прво слово је „Е“, друго је „А“, до искоришћености серије по другом слову, затим је друго слово „В“ и даље абecedним редоследом) и седам нумеричких ознака, и тај серијски број служи за јединствену идентификацију е-менице у правном промету.

Е-менице потписују корисници који имају својство издаваоца, авалисте или индосанта на конкретној е-меници.

У име корисника, е-меницу може потписати једно физичко лице или два физичка лица (колективно потписивање).

Потписивањем е-менице корисник који је издавалац или авалиста даје овлашћење меничном повериоцу да посредством Централног регистра поднесе платни налог за наплату е-менице са било ког динарског текућег рачуна тог меничног дужника који није изузет из принудне наплате, и који се води код било које банке – без обзира на то да ли се ради о банци преко које је извршена регистрације е-менице, преко које је потврђено овлашћење да се е-меница авалира или се ради о некој другој банци преко које наведене радње нису извршене.

Потписивањем е-менице корисник који је издавалац или авалиста истовремено даје неопозиву сагласност својој банци да изврши платну трансакцију коју је менични поверилац иницирао посредством Централног регистра достављањем платног налога за наплату е-менице тој банци, односно, ако на рачуну меничног дужника нема довољно новчаних средстава за извршење овог налога у целости, даје неопозиву сагласност својој банци да покрене поступак принудне наплате код Народне банке Србије достављањем Народној банци Србије одговарајућих података из тог налога.

Е-менице се не могу оверавати електронским печатом, тј. не садрже електронски печат и корисници не могу оспоравати пуноважност е-менице или пуноважност било које обавезе која је преузета по е-меници из разлога што е-меница не садржи електронски печат одређеног корисника, чак и у случају када је интерним актима корисника прописано да корисник има и користи печат у пословању.

3. АВАЛИРАЊЕ Е-МЕНИЦЕ

3.1. СЛАЊЕ Е-МЕНИЦЕ НА АВАЛ

Корисник који је издавалац е-менице може ту е-меницу након што је потпише послати на авалирање другом кориснику, пре него што ту е-меницу пошаље на регистрацију.

Е-меница се може послати на авалирање само једном лицу, тј. по е-меници може постојати само један авалиста.

Е-меница се не може послати на авалирање другом кориснику који је у оквиру свог налога искључио могућност да му се е-меница пошаље на авал.

3.2. РАДЊЕ АВАЛИСТЕ

Корисник коме је е-меница достављена ради авалирања, може одбити авалирање такве е-менице.

Ако корисник прихвати авалирање е-менице, авалирање врши тако што у меничном алонжу који је везан уз е-меницу уписује да ли одговара за цео износ меничне обавезе издаваоца, или за део тог износа – у ком случају уписује у динарима тај износ, након чега потписује авал у оквиру меничног алонжа.

У случају из става 2. ове подтачке, ако је ради авалирања достављена бланко е-меница код које је износ из основа попуњен у страној валути, корисник који врши авалирање уписује износ меничне обавезе за који одговара у страној валути, а Централни регистар затим аутоматски прерачунава тај износ у динаре по званичног средњем курсу Народне банке Србије и такав износ у динарима уписује на меничном алонжу.

Авалирање е-менице је извршено пуноважно након што авалиста поднесе својој банци захтев за авалирање и враћање авалиране е-менице издаваоцу и након што његова банка потврди тај захтев.

Корисник који је издавалац е-менице која је достављена другом кориснику ради авалирања, може да ту е-меницу повуче са авалирања, осим ако је авалиста већ послао захтев за враћање авалиране е-менице својој банци и тај захтев чека одговор, односно потврду банке.

4. РЕГИСТРАЦИЈА И ПРЕНОС Е-МЕНИЦЕ ПОВЕРИОЦУ

Корисник не може послати на регистрацију е-меницу код које је као датум издавања уписан било који дан који претходи дану када се е-меница шаље на регистрацију.

Издавање и регистрација е-менице су извршени пуноважно након што банка корисника који је издавалац потврди захтев за регистрацију е-менице (и истовремени пренос повериоцу) е-менице и након што корисник коме се та е-меница преноси прихвати пријем те е-менице.

Потврда о регистрованој е-меници издаје се преко Централног регистра уписивањем у Централном регистру података о томе да је корисник коме се та е-меница иницијално преноси прихватио пријем те е-менице и да је та е-меница регистрована.

Све време док корисник коме се е-меница издаје, тј. преноси, не прихвати пријем те е-менице, корисник који је издавалац е-менице има могућност да опозове пренос е-менице, осим за време док је захтев за регистрацију е-менице у фази провере код банке издаваоца е-менице.

5. ПОПУЊАВАЊЕ И ПРЕНОС ПРИМЉЕНЕ Е-МЕНИЦЕ, ИНДОСАМЕНТ

Корисник коме је е-меница издата, односно пренета, може да на тој е-меници попуни оне меничне елементе и упише податке који до тог тренутка нису били попуњени.

Подаци који су уписани на е-меници у тренутку њене регистрације, као и подаци који се након тога упишу на е-меници не могу се више мењати.

Када корисник попуњава е-меницу која је регистрована као бланко е-меница, као датум издавања може да упише било који датум између датума регистрације те е-менице (укључујући и тај датум) и датума фактичког попуњавања тог поља (укључујући и тај датум).

Корисник коме је е-меница издата, односно пренета, може да ту е-меницу пренесе на новог корисника на следеће начине:

- 1) предајом те е-менице новом кориснику без уписивања података о меничном повериоцу на самој е-меници –ако тај податак још увек није попуњен;
- 2) предајом те е-менице новом кориснику којег је уписао као меничног повериоца на самој е-меници –ако је попунио тај податак на е-меници;
- 3) предајом те е-менице новом кориснику уз попуњавање индосамента –ако је корисник који врши пренос уписан као поверилац по е-меници и ако издавалац е-менице није искључио могућност индосирања.

Ако није искључена могућност индосирања е-менице, е-меница може да има највише један индосамент, који корисник који је индосант мора да потпише у оквиру меничног алонжа, који је везан уз е-меницу.

Корисник који преноси е-меницу индосаментом може да искључи своју обавезу према новом повериоцу, тј. према кориснику који је уписан или ће бити уписан као индосатар, уписивањем клаузуле: „без обавезе“. Корисник који преноси е-меницу индосаментом не може да делимично искључи своју обавезу према новом повериоцу.

Корисник који преноси е-меницу индосаментом не мора да попуни податак о другом кориснику који ће бити индосатар, али ако тај податак попуни – е-меницу може пренети само том кориснику којег је уписао као индосатара.

Пренос е-менице је извршен пуноважно након што банка корисника који преноси е-меницу потврди захтев за пренос е-менице новом повериоцу (са или без индосамента) и након што корисник коме се та е-меница преноси прихвати пријем те е-менице.

Све време док корисник коме се е-меница преноси не прихвати пријем те е-менице, корисник који преноси е-меницу има могућност да опозове пренос е-менице, осим за време док је захтев за пренос е-менице новом повериоцу у фази провере код банке корисника који преноси е-меницу.

6. НАПЛАТА Е-МЕНИЦЕ:

6.1. РЕДОСЛЕД НАПЛАТЕ И НАПЛАЋЕНИ ИЗНОС

Наплата е-менице посредством Централног регистра мора се увек прво покушати од издаваоца – осим ако наплата од издаваоца није правно могућа или није дозвољена, а тек ако та наплата не буде успешна, наплату је могуће спровести према авалисти.

Посредством Централног регистра не може се спроводити наплата од индосанта.

У оквиру Централног регистра бележе се подаци о укупном износу који је наплаћен по е-меници од одређеног дужника, када је наплата од тог дужника покренута посредством Централног регистра.

Е-меница се сматра потпуно исплаћеном, ако је платни налог за наплату е-менице од издаваоца исплаћен у целости посредством Централног регистра, без обзира на то да ли је овај платни налог попуњен на износ који је једнак или нижи од меничног износа.

Е-меница се сматра потпуно исплаћеном од стране авалисте у висини његове обавезе уписане на е-меници, ако је платни налог за наплату е-менице од авалисте исплаћен у целости посредством Централног регистра, без обзира на то да ли је овај платни налог попуњен на износ који је једнак или нижи од износа уписане обавезе авалисте.

6.2. ПЛАТНИ НАЛОГ ЗА НАПЛАТУ Е-МЕНИЦЕ

Корисник који је ималац одређене попуњене е-менице и који је на тој е-меници уписан као поверилац или индосатар (ако је е-меница пренета индосаментом) – може иницирати наплату те е-менице попуњавањем и достављањем платног налога за наплату е-менице банци дужника по тој е-меници посредством Централног регистра (у даљем тексту: платни налог за наплату е-менице).

Иницирање наплате е-менице подношењем платног налога за наплату е-менице може се вршити према издаваоцу и авалисти по е-меници.

Платни налог за наплату е-менице доставља се банци дужника по тој е-меници, без претходне провере и потврде овог налога код банке корисника који је послао тај налог.

Подношењем платног налога за наплату е-менице банци дужника, сматра се да је е-меница поднета на исплату дужнику на дан који је на том платном налогу уписан као датум наплате (датум извршења), односно да је поднета на исплату дужнику на пословни дан на који се сматра да је банка дужника примила платни налог у складу са терминским планом те банке и Законом о платним услугама.

Корисник као датум наплате на платном налогу за наплату е-менице може уписати само радни дан који је у оквиру рока доспећа е-менице.

Ако је датум доспећа на е-меници уписан као одређени дан, у оквиру рока доспећа такве е-менице су тај уписани дан – ако се тај уписани дан сматра радним даном, или први радни дан који следи уписаном дану – ако се тај уписани дан не сматра радним даном, као и два наредна радна дана у односу на први радни дан који је у оквиру рока доспећа.

Ако је доспеће е-менице одређено као доспеће по виђењу, у оквиру рока доспећа такве е-менице су сви радни дани у оквиру рока од годину дана од уписаног датума издавања те е-менице.

Радним даном не сматрају се субота, недеља и радни дани на које се не ради због празновања државних и верских празника у Републици Србији.

Корисник као датум наплате на платном налогу за наплату е-менице може уписати само дан који је будући дан у односу на уписани датум издавања, осим ако се ради о е-меници која доспева по виђењу – када се као датум наплате може уписати исти или будући дан у односу на уписани датум издавања.

Корисник платни налог за наплату е-менице може послати најраније три радна дана пре радног дана који је уписао као датум наплате на платном налогу – ако се ради о платном налогу за наплату е-менице код које није уписан износ из основа издавања, или је износ основа издавања уписан у динарима.

Ако је износ из основа издавања уписан у иностраној валути, корисник платни налог за наплату е-менице може послати једино на дан који је уписао као датум наплате на платном налогу.

Банка дужника је у обавези да изврши платни налог за наплату е-менице на дан који је на том платном налогу уписан као датум наплате. Изузетно, банка дужника није у обавези да изврши овај платни налог на наведени дан, ако је тај платни налог примила на дан који је уписан као датум наплате али у време када се у складу са терминским планом банке дужника сматра да је платни налог примљен наредног пословног дана.

6.3. ПЛАТНИ НАЛОГ ЗА НАПЛАТУ ОД АВАЛИСТЕ

Ако се ради о е-меници на којој има авала, корисник има могућност да при креирању и слању платног налога за наплату е-менице од издаваоца е-менице, истовремено креира и припреми за слање и платни налог за наплату е-менице од авалисте.

Платни налог за наплату е-менице од авалисте корисник не може припремити за слање ако истовремено није припремио и послао и платни налог за наплату е-менице од издаваоца – осим ако постоје околности услед којих наплата од издаваоца није правно могућа или није дозвољена, тј. осим ако је издавалац е-менице престао да постоји, или је отворен стечај над овим лицем или је усвојен план реорганизације тог лица.

Као датум наплате на платном налогу за наплату е-менице од авалисте корисник може уписати само први или други радни дан који следи дану који је на платном налогу за наплату е-менице од издаваоца уписан као датум за наплату од тог дужника, при чему тај први или други дан мора истовремено бити у оквиру рока доспећа.

Датум наплате на платном налогу за наплату е-менице од авалисте мора бити у оквиру доспећа е-менице и у случају стечаја или ликвидације издаваоца е-менице.

Корисник је сагласан да износ на платном налогу за наплату е-менице од авалисте не може бити виши од износа на платном налогу за наплату е-менице од издаваоца, као и да се износ на платном налогу за наплату е-менице од авалисте у тренутку његовог слања банци авалисте аутоматски умањује у одговарајућем износу који је наплаћен од издаваоца онда када је то потребно како би се спречило да укупан наплаћени износ од издаваоца и авалисте посредством Централног регистра буде виши од износа на платном налогу за наплату е-менице од издаваоца.

У случају када извршење платног налога за наплату е-менице од издаваоца започне на исти дан који је на платном налогу за наплату е-менице од авалисте уписан као датум наплате тог налога, корисник је сагласан да се платни налог за наплату е-менице од авалисте доставља банци авалисте наредног радног дана у односу на уписани датум наплате на том платном налогу и да се сматра да је датум наплате тај наредни радни дан, под условом да је на тај дан е-меница и даље у року доспећа. У овом случају, банка авалисте ће поступити као да јој је платни налог за наплату е-менице од авалисте достављен са датумом наплате који је тај наредни радни дан.

6.4. ОПОЗИВ ПЛАТНОГ НАЛОГА ЗА НАПЛАТУ Е-МЕНИЦЕ

Неопозивост платног налога за наплату е-менице наступа у 00:00 часова на почетку оног дана који је у том платном налогу уписан као датум наплате.

Корисник који је послао платни налог за наплату е-менице пре дана који је на том платном налогу уписао као датум наплате, може опозвати тај платни налог до истека оног дана који претходи дану који је уписао као датум наплате.

Ако је истовремено послао платни налог за наплату е-менице од издаваоца и платни налог за наплату е-менице од авалисте, платни налог за наплату е-менице од авалисте корисник опозива опозивом платног налога за наплату е-менице од издаваоца, тј. опозив платног налога за наплату е-

менице од издаваоца истовремено представља и опозив платног налога за наплату е-менице од авалисте.

Захтев за опозив платног налога доставља се банци дужника којој је достављен платни налог за наплату е-менице који се опозива, без претходне провере и потврде овог захтева код банке корисника који је послао тај захтев.

Опозивом налога за наплату не губи се право да се направи и пошаље нови платни налог за наплату по истој е-меници, под условом да је слање тог налога и даље правно могуће или дозвољено.

6.5. ПОВЛАЧЕЊЕ Е-МЕНИЦЕ ИЗ ПРИНУДНЕ НАПЛАТЕ

Ако је е-меница послата у принудну наплату, корисник који је послао платни налог за наплату ове е-менице, има могућност да, све до тренутка док налог за наплату те е-менице не буде у потпуности исплаћен у поступку принудне наплате – посредством Централног регистра пошаље захтев за повлачење те е-менице из принудне наплате.

Захтев за повлачење е-менице из принудне наплате сматра се пуноважно поднетим Народној банци Србије када банка корисника који је тај захтев послао потврди тај захтев.

Повлачењем е-менице из принудне наплате корисник који је послао захтев за то повлачење не губи право да изван Централног регистра захтева исплату е-менице у ненаплаћеном износу меничног потраживања.

7. БРИСАЊЕ, ПАСИВИЗИРАЊЕ И АРХИВИРАЊЕ Е-МЕНИЦА

7.1. БРИСАЊЕ Е-МЕНИЦЕ НА ЗАХТЕВ КОРИСНИКА

Корисник који је у поседу одређене е-менице, тј. који је ималац по одређеној е-меници, може у сваком тренутку да избрише ту е-меницу.

Брисање е-менице је извршено пуноважно након што банка корисника који је ималац е-менице потврди захтев за брисање е-менице, када се у Централном регистру за ту е-меницу уписује статус да је е-меница брисана.

Брисање е-менице преко Централног регистра може иницирати и корисник који је дужник по одређеној е-меници, достављањем имаоцу те е-менице иницијативе за њено брисање, након чега ималац сам одлучује хоће ли прихватити ту иницијативу или не.

7.2. БРИСАЊЕ Е-МЕНИЦА БЕЗ ЗАХТЕВА КОРИСНИКА

Централни регистар спроводи аутоматски брисање е-меница у следећим случајевима (када се у Централном регистру за ту е-меницу уписује статус да је е-меница брисана):

- 1) Када је е-меница у потпуности исплаћена принудном или обичном наплатом која је иницирана путем Централног Регистра;

- 2) Када Народна банка Србије прими одлуку суда о брисању е-менице;
- 3) Када Народна банка Србије прими решење о отварању стечајног поступка над дужником по е-меници, а нема других дужника по е-меници;
- 4) Када Народна банка Србије прими решење о отварању стечаја, потврђивању усвајања унапред припремљеног плана реорганизације и обустављању стечајног поступка, а нема других дужника по е-меници;
- 5) Када је дужник брисан из регистра код Агенције за привредне регистре, а нема других дужника по тој е-меници, осим у случају из тачке 8. ове главе Услови коришћења;
- 6) Када је ималац, односно поверилац брисан из регистра код Агенције за привредне регистре, осим у случају из тачке 8. ове главе Услови коришћења.

7.3. ПАСИВИЗИРАЊЕ Е-МЕНИЦЕ

Централни регистар спроводи аутоматски пасивизирање е-менице, у следећим случајевима:

- 1) Када поверилац повуче е-меницу из принудне наплате;
- 2) Када е-меница није поднета на наплату посредством Централног регистра у року доспећа, а протекло је осам дана од датума доспећа е-менице, односно, у случају е-менице код које је доспелост означена „по виђењу, брисање се врши по истеку осмог дана након истека годину дана од датума издавања те е-менице.

У случајевима из става 1. ове подтачке у Централном регистру се не уписује статус да је е-меница брисана, иако таква е-меница није више видљива у јавним подацима регистра меница и овлашћења, а поверилац може остваривати своје права по основу пасивизираних е-меница изван Централног регистра, ако су за то испуњени услови у складу са прописима.

7.4. ПОСЛЕДИЦЕ БРИСАЊА И ПАСИВИЗИРАЊА Е-МЕНИЦА И РОК ЧУВАЊА ПОДАТАКА

У свим наведеним случајевима брисања и пасивизирања е-менице, е-меница се сматра архивираном у Централном регистру и као таква је и даље видљива у налогу корисника, али корисници више немају могућност измена или других радњи над том е-меницом.

Архивиране е-менице бришу се у потпуности из налога корисника у року од десет година од дана њиховог архивирања, након чега корисници немају више увид у те е-менице, већ тај увид има једино Народна банка Србије, у додатном року од десет година у односу на дан потпуног брисања е-менице из налога корисника.

8. ПРОМЕНЕ КОРИСНИКА НА Е-МЕНИЦАМА ПО ОСНОВУ СТАТУСНИХ ПРОМЕНА ИЛИ ПРОМЕНЕ ПРАВНЕ ФОРМЕ

Народна банка Србије у Централном регистру спроводи измене података о томе који корисник је дужник, поверилац или ималац по одређеној е-меници, када од Агенције за привредне регистре преузме податак да је дошло до брисања одређеног корисника из неког од следећих разлога:

- 1) корисник који је привредно друштво, удружење, спортско удружење, односно задужбина или фондација је престао да постоји по основу статусне промене;
- 2) корисник који је предузетник је престао да постоји зато што наставља да обавља делатност у форми привредног друштва;
- 3) корисник који је спортско удружење престаје да постоји зато што мења облик организовања у спортско привредно друштво.

У случају из става 1. ове тачке, правни следбеник избрисаног корисника, односно правно лице које преузима сва права и обавезе избрисаног корисника, уписује се аутоматски у Централном регистру као нови дужник, поверилац или ималац по одређеној е-меници по којој је избрисани корисник у тренутку брисања имао неку од тих улога.

Изузетно, у случају статусне промене код које због њене природе није могуће аутоматски утврдити које лице преузима права или обавезе по одређеној е-меници (статусна промена поделе и статусна промена издвајања), измена података о томе који корисник је дужник по одређеној е-меници спроводи се на основу избора који врши корисник који је у тренутку статусне промене био поверилац, односно ималац по тој е-меници, при чему он у том случају има могућност избора новог или потврде старог дужника (ако стари дужник наставља да постоји након статусне промене).

Измена података о томе који корисник је поверилац или ималац по одређеној е-меници у случају статусних промена из става 3. ове тачке, спроводи се на основу избора који врши корисник који је друштво стизалац по основу конкретне статусне промене, и то тако што тај корисник одређује себе као новог повериоца, односно имаоца по одређеној е-меници.

Ако се промена података о томе који корисник је дужник, поверилац или ималац по одређеној е-меници не спроведе у складу са овом тачком у року од месец дана од дана када Народна банка Србије од Агенције за привредне регистре преузела податак да је дошло до брисања одређеног корисника, Централни регистар спроводи промене по тој е-меници на исти начин као и када у редовној ситуацији дође до брисања корисника по одређеној е-меници. Изузетно, у случају статусне промене издвајања, ако се у наведеном року код ове статусне промене не спроведе промена података на основу избора корисника у складу са ст. 3. и 4. ове тачке – дужник, поверилац или ималац по одређеној е-меници остаје друштво преносилац.

9. ПРИБАВЉАЊЕ ИЗВОДА Е-МЕНИЦЕ

9.1. ЗВАНИЧАН ИЗВОД О Е-МЕНИЦИ

Званичан извод о е-меници је веродостојна и јавна исправа коју Народна банка Србије издаје као посебан документ, на папиру или у електронском облику, на основу захтева корисника или надлежног органа који у складу са законом има право да захтева тај извод.

Званичан извод о е-меници на папиру садржи потпис овлашћеног лица и печат Народне банке Србије, а званичан извод о е-меници у електронском облику садржи квалификовани електронски печат Народне банке Србије.

Корисници достављају Народној банци Србије захтев за израду и достављање званичног извода о е-меници преко Централног регистра. Изузетно, ако корисник који није у могућности да наведени захтев достави преко Централног регистра, тај захтев може доставити директно Народној банци Србије, и то на имејл адресу основне организационе јединице у чијем је делокругу принудна наплата, заједно са доказом о плаћеној накнади за ову услугу.

Званичан извод о одређеној е-меници може да тражи сваки корисник који је на тој е-меници уписан као издавалац, авалиста, поверилац, индосант, или индосатар – изузев повериоца који је приликом индосирања, у својству индосанта, искључио своју обавезу у погледу индосиране е-менице. Поред ових лица, званичан извод може да тражи и сваки корисник који је тренутни ималац одређене е-менице.

Изузетно од става 4. ове подтачке, званичан извод о е-меници не може да тражи менични дужник над којим је отворен стечај или за којег је усвојен план реорганизације.

9.2. НЕЗВАНИЧНИ ИЗВОД Е-МЕНИЦЕ

Сваки корисник у оквиру свог налога има могућност да у било ком тренутку за било коју е-меницу коју види у свом налогу направи незванични извод те е-менице, тј. да у форми електронског документа преузме бесплатан приказ те е-менице и податке о њеном коришћењу.

Овај документ нема доказну или другу правну снагу, али омогућава увид у е-меницу и податке о њеном коришћењу у тренутку прављења тог документа.

IV. ОСТАЛА ПИТАЊА ВЕЗАНА ЗА КОРИШЋЕЊЕ ЦЕНТРАЛНОГ РЕГИСТРА

1. ОБРАДА ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

1.1. ПОДАЦИ О ЛИЧНОСТИ КОЈИ СЕ ОБРАЂУЈУ

Корисници и лица која врше потписивање су сагласни да се при потписивању е-меница, платних налога за наплату е-меница и различитих захтева везаних за е-менице који се могу потписати у складу са овим условима, као и након тог потписивања – прикупљају, бележе, размењују, похрањују и на други начин обрађују подаци о личности лица које врши наведено потписивање (у даљем тексту: потписник), као што су подаци о: 1) **имену и презимену**; 2) **ЈМБГ** тог лица, односно о **евиденционом броју странца** (у даљем тексту: ЕБС) или другом идентификационом броју странца (ако је могућ упис таквог другог броја у квалификовани електронски сертификат за електронски потпис); и 3) податак о **серијском броју квалификованог електронског сертификата потписника**.

Корисници су дужни да са обрадом података о личности потписника у складу са овим условима упознају лица која ће вршити потписивање у име и за рачун корисника.

1.2. ПОДАЦИ О РУКОВАОЦУ И ЛИЦУ ЗА ЗАШТИТУ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

Руководилац подацима о личности у смислу ових услова је Народна банка Србије, са седиштем у Београду, ул. Краља Петра 12, матични број: 07007965, ПИБ: 100041150, имејл адреса: kabinetguvernera@nbs.rs, коју представља др Јоргованка Табаковић, гувернер Народне банке Србије.

Лице за заштиту података о личности у Народној банци Србије је Михаило Стеванчевић, запослени у Дирекцији за законодавно-правне послове, у ул. Краља Петра 12, Београд, имејл адреса: lice.zastita-podataka@nbs.rs.

1.3. СВРХА И ПРАВНИ ОСНОВ ОБРАДЕ

Подаци о личности потписника обрађују се у сврху:

- правно ваљаног потписивања е-меница, односно захтева и платних налога у складу са овим условима, уз коришћење квалификованог електронског потписа потписника;
- утврђивања, чувања и приказивања идентитета потписника и података везаних за потписивање е-меница, као и ради утврђивања постојања овлашћења потписника за потписивање е-менице или другог акта у складу са овим условима;
- обезбеђивања интегритета и аутентичности потписаних е-меница, односно захтева и платних налога у складу са овим условима, као и ради обезбеђивања правне снаге и извршења тих аката.

Правни основ за обраду података о личности потписника је:

- пристанак лица на које се подаци о личности односе да се ти подаци обрађују у сврхе одређене овим условима (члан 12. став 1. тачка 1. Закона о заштити података о личности),
- извршење уговора закљученог са лицем на које се подаци односе и за предузимање радњи пре закључења уговора (члан 12. став 1. тачка 2. Закона о заштити података о личности);
- неопходност обраде у циљу остваривања легитимних интереса руковоца и треће стране (члан 12. став 1. тачка 6. Закона о заштити података о личности).

Обрада података о личности потписника врши се и у јавном интересу и ради извршења законом утврђених овлашћења руковоца, у складу са Законом о меници, Законом о платним услугама и Законом о платном промету, којима је, између осталог, утврђено:

- да сопствена меница обавезно садржи потпис онога који издаје меницу;
- да Народна банка Србије управља Централним регистром и ближе уређује е-меницу и њено евидентирање;
- да се принудна наплата на основу доспелих меница може вршити само ако су менице евидентирани у регистру меница и овлашћења који води Народна банка Србије;

- да је Регистар меница и овлашћења јавна књига која се води се у електронском облику.

1.4. ЛЕГИТИМНИ ИНТЕРЕС ЗА ОБРАДУ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

Легитимни интерес корисника за обраду података о личности потписника огледа се у следећем:

- Када се ради о кориснику који врши потписивање или за којег потписник врши потписивање – интерес корисника огледа се у потреби правно ваљаног преузимања меничних обавеза и потписивања е-меница, односно креирања и слања захтева и платних налога, као и у потреби поседовања података о потписнику и како би се проверило да ли је потписник овлашћен на потписивање одређеног документа, у складу са овим условима;
- Када се ради о кориснику који је ималац е-менице, односно права уписаних на е-меници – интерес корисника огледа се у потреби поседовања података о томе да је е-меница правно ваљано потписана и који је потписник преузео меничну обавезу, односно потписао е-меницу.

Легитимни интерес банака за обраду података о личности потписника огледа се у потреби банке да изврши своју обавезу да провери да ли је потписник овлашћен на потписивање е-менице, односно одређеног захтева, у складу са својим уговорним односом са корисником и овим условима, као и у потреби банака да својим клијентима пружају корисничку подршку у вези са коришћењем Централног регистра.

Легитимни интерес Народне банке Србије за обраду података о личности потписника огледа се у потреби остваривања сврха из подтачке 1.3. ове главе Услови коришћења.

1.5. ПРИМАЛАЦ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

Прималац података о личности потписника је банка корисника којој се достављају подаци о потписнику како би потврдила овлашћење потписника да потпише е-меницу или одређени захтев у складу са овим условима.

Прималац података о личности потписника је и банка сваког корисника преко које је у погледу одређене е-менице извршена провера потписника, односно извршена или потврђена одређена радња или којој је достављен платни налог по конкретној е-меници, у складу са овим условима.

Прималац података о личности потписника је и сваки корисник који је на одређеној е-меници уписан као издавалац, авалиста, поверилац, индосант, или индосатар, као и корисник који је тренутни ималац или је био ималац одређене е-менице.

Прималац података о личности потписника је и надлежни орган који у складу са законом има право да од Народне банке Србије захтева званичан извод о е-меници, односно податке о потписнику.

1.6. ПЕРИОД ЧУВАЊА ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

Подаци о личности потписника чувају се и доступни су Народној банци Србије и примаоцима тих података све док су видљиви у налогу корисника, тј. до истека рока од десет година од дана

архивирања одређене е-менице. По истеку тог рока долази до потпуног брисања е-менице из налога корисника и корисник, нити банка корисника, више не могу видети ту е-меницу нити податке о потписнику.

Изузетно од става 1. ове подтачке, подаци о личности чувају се у Народној банци Србије и доступни су једино Народној банци Србије у додатном року од десет година у односу на дан потпуног брисања е-менице из налога корисника, при чему се у овом року могу учинити доступним и другом лицу или се може продужити додатно рок чувања, али једино на основу иницијативе Народне банке Србије или посебног захтева упућеног Народној банци Србије, ако у складу са законом то друго лице има право да ово захтева, односно ако постоји законски основ да се и даље чувају ови подаци (нпр. за сврхе кривичног или другог поступка).

1.7. ПРАВА ПОТПИСНИКА

Потписник има права у вези са обрадом својих података о личности у складу са Законом о заштити података о личности.

1.8. ПРИМЕНА НА ПОДАТКЕ О ИМЕЈЛ АДРЕСИ И БРОЈУ ТЕЛЕФОНА

Ако је у оквиру свог корисничког налога корисник уписао податке о имејл адреси и/или броју телефона одређеног физичког лица, при чему ти подаци представљају податке о личности тог лица – ти подаци се чувају и обрађују на друге начине искључиво за потребе евентуалне комуникације са корисником у вези са његовим коришћењем Централног регистра.

На заштиту података о личности из става 1. ове подтачке сходно се примењују све одредбе тачке 1. ове главе Услови коришћења.

2. ОБАВЕЗА КОРИШЋЕЊА НАЛОГА У ДОБРОЈ ВЕРИ И СУСПЕНЗИЈА НАЛОГА КОРИСНИКА

Корисник је дужан да Централни регистар и свој налог у оквиру тог регистра користи у доброј вери и да га ни на који начин не злоупотребљава или користи на било који други непримерен начин који би могао да нанесе штету Народној банци Србије, банкама или другим корисницима, односно да онемогући или отежа рад тог Регистра, Народне банке Србије, банака или других корисника.

Ако Народна банка Србије утврди да одређени корисник поступа супротно ставу 1. ове тачке, има право да суспендује налог тог корисника тако да му онемогући приступ сопственом налогу преко било које банке, као и преглед и коришћење тог налога.

3. ИСКЉУЧЕЊЕ ОДГОВОРНОСТИ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ

Народна банка Србије не одговара за штету коју корисник може претрпети услед суспензије његовог налога извршене у складу са овим условима или услед других радњи корисника због којих му је онемогућен приступ Централном регистру.

Народна банка Србије не одговара за штету коју корисник може претрпети услед нефункционисања или неодговарајућег функционисања система за потписивање пружаоца квалификоване услуге од

поверења управљања квалификованим средством за креирање електронског потписа на даљину, односно не одговара за штету коју корисник може претрпети услед чињења, нечињења или пропуста тог пружаоца услуге путем којег се врши потписивање у оквиру Централног регистра.

Народна банка Србије не одговара за податке или промене које се аутоматски уписују у Централном регистру на основу података које Народна банка Србије преузима од Агенције за привредне регистре, односно на основу података које банке достављају Народној банци Србије ради вођења Јединственог регистра рачуна, тј. не одговара за штету коју корисник може претрпети услед нетачних, непотпуних, закаснелих, недостајућих или на други начин неодговарајућих података које преузме од Агенције за привредне регистре или од банака.

Народна банка Србије не одговара за штету коју корисник може претрпети услед чињења, нечињења или пропуста његове банке у вези са радом Централног регистра, укључујући ту, али не ограничавајући се на штету коју може претрпети у случају суспензије налога његове банке, ако банка достави погрешан податак о овлашћењима/корисничким правима лица које у име корисника приступа Централном регистру, ако банка не омогући приступ корисника Централном регистру, ако не одговори, не одговори благовремено или ако одговори погрешно на одређени захтев или платни налог корисника који јој је у складу са овим условима достављен ради потврде, односно извршења.

V. ОБЈАВЉИВАЊЕ, ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ И ПРИМЕНА УСЛОВА КОРИШЋЕЊА

1. УТВРЂИВАЊЕ И ОБЈАВЉИВАЊЕ УСЛОВА КОРИШЋЕЊА

Народна банка Србије утврђује ове услове коришћења, као и накнадне измене и/или допуне тих услова саглашавањем гувернера Народне банке Србије са тим актима.

По утврђивању ових услова, као и накнадних измена и/или допуна тих услова, Народна банка Србије објављује те акте на својој интернет презентацији, као и у оквиру Централног регистра – где се у случају измена и/или допуна ових услова објављује пречишћена верзија тог акта.

2. ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ УСЛОВА КОРИШЋЕЊА, НОВИ УСЛОВИ КОРИШЋЕЊА

Народна банка Србије може у било ком тренутку након почетка примене ових услова, утврдити измене и/или допуне тих услова, односно нове Услове коришћења.

Рок за почетак примене утврђених измена и/или допуна ових услова или нових Услова коришћења не може бити краћи од две недеље у односу на дан њиховог утврђивања, осим ако постоје посебно оправдани разлози због којих је потребно да тај рок буде краћи.

На дан утврђивања измена и/или допуна ових услова, односно нових Услова коришћења, или најкасније наредног радног дана, Народна банка Србије обавештава банке о овим изменама и/или допунама, или о новим Условима коришћења, и у том року објављује на својој интернет презентацији те измене и/или допуне, односно нове Услове коришћења, заједно са информацијом и појашњењем о најзначајнијим променама ових услова.

Банке су дужне да по пријему обавештења из става 3. ове тачке најкасније у року од три радна дана обавесте своје кориснике о утврђеним изменама и/или допунама ових услова, или новим Условима коришћења (постављањем информације на својим интернет презентацијама, обавештавањем корисника у оквиру е- и м-банкарства или на др. одговарајући начин).

Корисници се саглашавају са применом измена и/или допуна ових услова, или нових Услова коришћења, тако што по почетку примене тих измена и/или допуна, односно нових Услова коришћења, приступају Централном регистру и користе тај регистар.

Корисник који није сагласан са изменама и/или допунама ових услова, или са новим Условима коришћења, има могућност да од почетка примене тих измена и/или допуна, односно нових Услова коришћења, више не користи Централни регистар, с тиме што то не утиче на право меничних поверилаца тог корисника да у оквиру Централног регистра и у складу са овим условима остварују своја права по основу меница по којима је овај корисник менични дужник.

3. ПОЧЕТАК ПРИМЕНЕ УСЛОВА КОРИШЋЕЊА

Услови коришћења примењују се од 1. децембра 2025. године.

Г. бр. 17048
25. новембра 2025. године
Београд

Г у в е р н е р
Народне банке Србије

Др Јоргованка Табаковић, с.р.